

Florian BANU

**ALEGERILE DIN 1946.
STRATEGII ȘI PROPAGANDĂ ELECTORALĂ
ÎN JUDEȚUL COVURLUI**

The 1946 Elections. Strategies and Electoral
Propaganda in Galatz County

The elections of November, 1946 were won by the Communist Party, due to the falsification of the results; this is how the communists became “representatives of the people” and, thus, in the following years, they were able to suppress all forms of resistance.

The author aims at presenting how the citizens of Covurlui County reacted during the electoral year 1946. He also intends to emphasise the means and the methods used by a totalitarian party in the struggle for gaining the monopoly of the political power.

The presentation of an episode of local history has an important contribution to clearly reconstructing the complex situation from the years 1944-1947, a decisive period for the further evolution of Romania.

Partidul comunist din România a ieșit din ilegalitate, la sfârșitul lui august 1944, cu un număr infim de membri, cu o structură organizatorică diluată și șubrezită de lupte intestinale, fără cadre și fără o infrastructură materială semnificativă. În ciuda acestor handicapuri evidente în confruntarea cu celelalte forțe politice din România, acest partid a ajuns, în numai câteva luni, principalul partid de guvernământ¹ și repurtează o „victorie strălucită” la alegerile pentru Adunarea Deputaților din 19 noiembrie 1946.

Explicații asupra acestei ascensiuni fulgerătoare a unei forțe politice periferice au fost căutate cu asiduitate de istorici, căutare ce a dus la producerea unui impresionant număr de studii și volume consacrate problemei. Considerăm însă că, în ciuda numărului mare de lucrări, subiectul nu este epuizat. În primul rând, analizele anterioare anului 1989 suferă de o deformare evidentă a realităților istorice, deformare provocată de amprenta ideologiei comuniste asupra a ceea ce era numit în epocă „frontul istoriografic”.

---

¹ Aceste succese fulminante îi surprindeau și, într-o oarecare măsură, îngrijorau până și pe liderii partidului. Gheorghiu Dej afirma la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945: „O lipsă mare a partidului nostru constă în aceea că influența sa politică întrece cu mult creșterea sa organizatorică. În același timp creșterea ideologică și politică a cadrelor noastre nu ține pas cu creșterea partidului.” – Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvântări*, București, 1953, p. 34.

După 1989 au apărut, fără îndoială, lucrări solide consacrate problemei, dar au apărut și lucrări scrise de pe poziții partizane sau care suferă de o insuficientă documentare, în special arhivistică. Ca urmare, au fost oferite explicații simpliste în care rolul Armatei Roșii în impunerea comunismului în România era prezentat aproape ca unicul factor al acestui proces. Fără a subestima rolul decisiv al forțelor sovietice de ocupație², nu putem să nu remarcăm că foarte puțini istorici s-au încumetat să ofere explicații plauzibile pentru anumite evoluții din societatea românească, cum ar fi, de exemplu, creșterea astronomică a numărului de membri ai Partidului Comunist din România³ sau trecerea unor personalități culturale și politice fie direct în tabăra comunistă, fie în așa numita categorie a „tovarășilor de drum”.

Având în vedere aceste aspecte, considerăm că orice abordare a evenimentelor din perioada de instaurare a regimului comunist este de natură să contribuie la o mai bună înțelegere a mecanismelor și tehnicilor de acaparare a puterii politice de către forțele totalitare. Drept urmare, ne-am propus ca în studiul de față să prezentăm câteva aspecte ale luptei politice desfășurate în anul 1946, în vederea scrutinului electoral de la 19 noiembrie 1946, pe un teritoriu bine delimitat al României: fostul județ Covurlui, a cărui reședință a fost orașul Galați.

Guvernul dr. Petru Groza, impus în manieră forte de Vășinski, emisarul Moscovei, a inițiat îndată după 6 martie 1945 o serie de măsuri de natură a asigura destrucțurarea societății românești și „capturarea” întregii puteri politice în stat⁴. Guvernul Groza, confruntat cu o lipsă de legitimitate evidentă⁵, avea ca sarcină primordială pregătirea alegerilor generale care să

² Pentru modul concret de implicare a sovieticilor vezi Dumitru Șandru, *Armata sovietică și instalarea noilor autorități după 23 august 1944*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 4/1994, p. 19-27; Armata Roșie a jucat un astfel de rol esențial nu doar în România. Milovan Djilas remarca: „Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, România și Bulgaria n-au trăit o revoluție deoarece sistemul comunist le-a fost impus cu forța de armata sovietică” – Milovan Djilas, *The New Class*, Praeger Publishers Inc., 1957, p. 13.

³ Pornit în august 1944, conform propriilor date, cu un număr de 748 membri (Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond C.C. al P.C.R., dosar nr. 12/1958, f. 29), partidul comunist ajunsese în decembrie 1947 la 803 831 membri (Gheorghe Onișoru, *Instaurarea regimului comunist în România*, București, 2002, p. 59).

⁴ Vezi direcțiile de activitate ale guvernului enunțate la 7 martie 1945 în Ioan Scurtu (coord.), *Viața politică în documente. 1945*, București, 1994, p. 192-193.

⁵ Așa cum observa Samuel P. Huntington, regimurile comuniste impuse în urma unei ocupații militare sunt subminate de lipsa legitimității, lipsă ce poate fi diminuată prin apelul la sentimentele naționale - Samuel P. Huntington, *Political Order in Changing Societies*, New Haven and London, 1968, p. 335-336; această variantă a încercat-o și guvernul Groza prin obținerea, la 9 martie 1945, reinstaurării administrației românești în Ardealul de Nord

asigure triumful „legal” al comuniștilor și preluarea puterii cu respectarea aparentă a regulilor democrației.

Terorizarea tuturor categoriilor sociale dependente de bugetul de stat⁶ (profesori, funcționari publici, militari, polițiști și jandarmi, muncitori din regiile statului) a fost însoțită de unele măsuri legislative aparent democratice, precum acordarea dreptului de vot femeilor⁷. Cu instituțiile statului epurate și subordonate, comuniștii s-au lansat în cea mai dură campanie electorală din istoria României.

Orașul Galați, cu o industrie destul de bine dezvoltată, avea o oarecare tradiție în privința mișcărilor muncitorești de stânga⁸. Pentru o perioadă de timp însuși Gheorghiu Dej a lucrat la Galați⁹. În timpul războiului, aici au fost active unele celule comuniste, în special în port, la atelierele C.F.R. și în cartierul Bădălan. Ca urmare, comuniștilor le-a fost destul de ușor să-și impună controlul asupra orașului și a județului.

Retragerea trupelor germane a fost însoțită de transformarea unei importante părți a orașului în ruine, iar distrugerile au fost agravate de intrarea trupelor sovietice în oraș. Jafurile și tâlhăriile au devenit lucruri cotidiane¹⁰, la fel ca în restul țării. Asaltul comuniștilor și al forțelor acolite pentru preluarea administrației locale a fost deosebit de violent, iar dezorganizarea structurilor administrative și a unităților economice a generat o criză economică de proporții. La jafurile sovieticilor s-au adăugat prelevările unor importante cantități de bunuri ce trebuiau trimise în U.R.S.S. pentru îndeplinirea prevederilor Convenției de Armistițiu.

Convulsiile politice care zguduiau întreaga țară nu au ocolit județul Covurlui. Comuniștii s-au debarasat de persoanele incomode uzând de legislația așa-zis „antifascistă”. Astfel, potrivit Decretului Lege nr. 217/1945, pentru purificarea administrațiilor publice¹¹, la Galați Consiliul Politic al

---

dar, dată fiind nevoia acută a sprijinului sovietic, invocarea naționalismului nu reprezenta o soluție de durată în obținerea legitimității interne și, cu atât mai puțin, externe.

⁶ Gheorghe Onișoru, *op. cit.*, p. 69-73.

⁷ Vezi art. 2 din *Legea privitoare la organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Adunarea Deputaților*, în „Monitorul Oficial” (M.O.), nr. 161, 15 iulie 1946, p. 7358-7359.

⁸ Vezi Arhivele Naționale Istorice Centrale (A.N.I.C.), fond Inspectoratele Regionale de Jandarmi, dosar nr.27/1940, dosar nr. 41/1941, dosar nr. 294/1944.

⁹ Paul Sfetcu, *13 ani în anticamera lui Dej*, București, 2000, p. 11.

¹⁰ Primăriei orașului Galați i-au fost luate de unități ale Armatei Roșii, numai în ziua de 27 august 1944, bunuri în valoare de 9 715 000 lei și alimente în valoare de 165 440 lei – Arhivele Naționale - Direcția Județeană Galați (A.N.D.J.G.), fond Primăria orașului Galați, dosar nr. 26/1944, f. 19-20.

¹¹ M.O., nr. 74, 31 martie 1945, p. 2433-2437.

Județului Covurlui¹² a început eliminarea funcționarilor publici bănuși a fi ostili guvernului.

Peste toate acestea, anii 1945 și 1946 au fost deosebit de secetoși pentru o bună parte din țară, inclusiv pentru județul Covurlui. În ședința Comitetului Central al P.C.R. din 25 ianuarie 1946, reprezentantul Regionalei „Dunărea de Jos”, vorbind despre situația alimentară a zonei, menționa: „Seceta de anul trecut a făcut ca aceste județe, chiar cele excedentare altădată, prin respectarea Armistițiului, să ducă nevoie mare, în special de porumb. Covurlui este în imposibilitatea de a da pâine regulat. La 10-12 zile dă odată pâine, din cauza lipsei de cereale”¹³. Campania electorală din 1946 găsea populația județului într-o stare de nemulțumire accentuată.

O notă informativă a Inspectoratului de Poliție Galați, din 3 august 1946, menționa că „populația de la sate manifestă mari nemulțumiri pe tema lipsurilor alimentare. Această situație se datorește secetei care a compromis complet recolta de grâu și porumb din regiune”¹⁴. Același document evidențiază faptul că o situație extrem de dificilă au mai ales locuitorii din comunele Vânători, Tulucești, Puțuchioia, Băleni, Gănești și Cavadinești. Țăranii nemulțumiți acuzau autoritățile și guvernul pentru aceste lipsuri, astfel că autoritățile polițienești se vedeau nevoite să admită că „acțiunea de propagandă și lămurire a maselor, în vederea alegerilor, nu mai are nici un fel de eficacitate”¹⁵.

În ce constau însă acțiunile de „lămurire” a maselor? Trebuie spus, de la bun început, că în campania electorală inegalitatea forțelor era absolut copleșitoare. Și în România democratică funcționa principiul, enunțat cu cinism de un politician român, „dați-mi guvernul și vă dau parlamentul!”, dar comuniștii nu aveau doar guvernul și toate pârghiile economice ale statului ci și baionetele Armatei Roșii și un dispreț total față de regulile sistemului democratic. În schimb, partidele de opoziție, în special cel național-țărănesc și cel liberal, ieșite din clandestinitate tot la 23 august 1944, își regăseau cu greu suflul combativ, fiind permanent timorate de măsurile polițienești și administrative îndreptate în special împotriva liderilor.

---

¹² Acest Consiliu Politic era alcătuit, în ianuarie 1946, din câte un delegat al Partidului Social Democrat (P.S.D.), un delegat al Partidului Comunist Român (P.C.R.), un delegat al Partidului Național Liberal – Tătărăscu, un delegat al Frontului Plugarilor (F.P.), un delegat al Sindicatelor Unite și primarul municipiului Galați. Justificarea epurării funcționarilor, conform deciziilor de epurare, era adesea hilară: „nu se purta camaraderește”, „avea aere arogante”, „se exprima în dese rânduri contra actualului regim” – cf. A.N.D.J.G., fond Primăria orașului Galați, dosar nr. 53/1945, f. 34.

¹³ A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R.-Cancelarie, dosar nr. 11/1946, f. 87.

¹⁴ Idem, fond Direcția Generală a Poliției, dosar nr. 8/1946, f. 15.

¹⁵ *Ibidem*, f. 16.

Acțiunile comuniștilor din Galați au fost îndreptate cu precădere spre teritoriul rural al județului, întrucât aici pozițiile lor erau cele mai slabe. Echipe propagandistice au fost organizate la Galați și, îmbarcate în camioane, au pornit să cutreiere județul, distribuind cantități uriașe de manifeste cu realizările guvernului Petru Groza, inscripționând gardurile și zidurile cu lozinci în favoarea Blocului Partidelor Democratice (B.P.D.) și ținând cuvântări în care creionau viitorul „de aur” ce-i așteaptă pe țărani dacă vor vota Soarele, semnul electoral al B.P.D.-ului.

Reacțiile populației au fost diferite, dar, în cea mai mare parte, țăranii s-au dovedit ostili față de astfel de echipe. Astfel, în 14 și 15 septembrie 1946, în comuna Târgu Bujor, fiind bălci anual, populația, adunată în număr mare, „a ascultat cu plăcere și în special că printre conferințe s-a transmis și muzică”¹⁶. În schimb, Mircea Baschir, secretarul P.C.R. al județului Covurlui, și încă doi membri ai unei echipe de propagandă au fost bătuți cu pietre în comuna Jorăști pentru că au vrut să rupă un manifest P.N.Ț.¹⁷ Locuitorii din comunele Drăgușeni, Vârlezi, Jorăști și Pechea au aruncat cu pietre în camioanele B.P.D.

Aceste echipe de „propagandiști” nu erau foarte îndrăgite nici de o parte a autorităților. Pretorul plășii Foltești adresa, la 9 august 1946, prefectului județului Covurlui un raport în care sublinia: „Cu ocazia vizitelor ce se fac în fiecare sărbătoare de echipe de propagandiști la comunele din plasă, persoane din aceste echipe fac anchete printre locuitori, culeg relații despre funcționari și (...) la cea mai mică nemulțumire, justă sau inventată, fără să ceară lămuriri, se exprimă cu cuvinte jignitoare și îi scoboară (funcționarului – n.ns. F.B.) bruma de prestigiu în fața locuitorilor, spunându-le în toate cazurile: «lasă că-l schimbăm, asvârliți-l afară, puneți pe altul». Au pus la cale locuitorii să dea afară primarul din Măstăcani care, dacă le-a explicat că el trebuie să respecte ordinele și legile, a fost taxat reacționar și antidemocrat”¹⁸.

Problema comportamentului acestor echipe de propagandă intrase și în atenția forțelor guvernamentale. O instrucțiune pentru comitetele de partid ale P.C.R. sublinia faptul că „se simte nevoia a se trimite pentru propaganda electorală oameni în vârstă, fără a fi însoțiți de tineret sau elemente cu purtări rele, în care masa nu are încredere”¹⁹. Organizațiile de partid erau îndemnate și „să-și revizuiască elementele din comunele rurale, întrucât șefii de organizație sunt oameni cu reputație rea, condamnați pentru furturi ori complici la furturi, iar alții sunt bețivi”.

¹⁶ A.N.D.J.G., fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. 119 bis/1946, f. 2194.

¹⁷ *Ibidem*, f. 2192.

¹⁸ A.N.D.J.G., fond Prefectura Județului Covurlui, dosar nr. 153/1946.

¹⁹ *idem*, fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. nr. 119 bis/1946, f. 2190.

Îngrijorarea era sporită de faptul că, potrivit unei „Dări de seamă asupra stării de spirit a populației în legătură cu apropiatele alegeri”, redactată de Legiunea de Jandarmi Covurlui la 12 septembrie 1946, numai „parte din populație, aproximativ 30%, are încredere în înfăptuirea programului platformă al B.P.D.”. Se menționa, de asemenea, că se poate conta pentru reușita în alegeri pe comunele Puțuchioaia, Bujor, Corni, Bursucani și Crăiești, dar „nu se întrevede încă reușita F.N.D. în comunele Băleni, Smulți, Drăgușeni, Măcișeni, Vârlezi, Jorășți, Balintești, Băneasa și Moscu”²⁰.

Pentru ameliorarea acestei stări de lucruri, guvernul Groza conta foarte mult pe implicarea organelor administrației locale și a Jandarmeriei. Astfel, jandarmii erau îndemnați „să ia parte la întruniri și, prin cuvântări din partea armatei, să îndrumeze populația pe linia democrată și să dea concurs partidelor din B.P.D.”. În 8 septembrie 1946 s-au ținut la Galați o serie de conferințe, urmate de convorbiri cu ofițerii, subofițerii și personalul din Diviziile 1 și 2 Voluntari și Jandarmerie cărora “li s-a explicat amănunțit modul cum trebuie dusă lupta mai departe pentru reușita guvernului în alegeri”²¹.

În 9 septembrie, Secretariatul Inspectoratului General al Jandarmeriei difuza în teritoriu Ordinul circular nr. 37 912/46 în care se arăta: „Se va căuta ca toți jandarmii să țină o strânsă legătură cu populația, să-i asculte nevoile și bucuriile, astfel încât să fie instituția care să se bucure cel mai mult de autoritate, respect și simpatie din partea populației. Vi se atrage în mod deosebit atenția asupra impulsivității activității de contrapropagandă în regiunile unde situația este confuză sau grea pentru B.P.D. pentru a se lămuri pe deplin populația asupra realizărilor Guvernului și programului de viitor, contracarând la timp zvonurile tendențioase lansate de agenții reacțiunii și partidele de opoziție”²².

Posturile de jandarmi din județ au primit ordinul de a întocmi periodic o dare de seamă care să reflecte numărul membrilor de partid, nevoile urgente ale comunei, nemulțumirile și lipsurile, activitatea autorităților, să identifice echipele partidelor de opoziție și șefii ce le conduc. Pentru a schița o imagine politică a județului Covurlui vom spicui câteva date din astfel de rapoarte. Pe raza Sectorului de Jandarmi Berești activau următoarele partide: P.C.R., P.S.D., F.P., P.N.L.-Tătărăscu și Partidul Național Popular (P.N.P.). În Sectorul de Jandarmi Pechea existau organizații P.C.R., P.S.D., P.N.P., P.N.L.-Brătianu și ale Partidului Național Țărănesc-Maniu (P.N.Ț.-Maniu)²³.

²⁰ *Ibidem*, f. 2189.

²¹ *Ibidem*, f. 2183.

²² *Ibidem*, f. 2180.

²³ *Ibidem*, f. 2219.

Situația numerică a membrilor de partid de pe raza Sectorului de Jandarmi Foltești reflectă foarte bine succesul politicii P.C.R. de producere a confuziei în rândul maselor de alegători rurali prin tactica „tovarășilor de drum”. Potrivit acestei Situații, partidele din B.P.D. erau majoritare ca număr de membri: Frontul Plugarilor – 2822 membri, P.S.D. – 1120, P.C.R. – 334, P.N.L.-Tătărescu – 1260, Partidul Național Țărănesc-Alexandrescu (P.N.Ț.-Alexandrescu) – 336 și P.N.P. – 67 membri. Se totaliza astfel un număr de 5943 de membri de partid, în vreme ce P.N.L.- Brătianu avea 1242 de membri iar P.N.Ț.-Maniu 1584 membri, adică un total de 2826 membri de partid.

Numărul mai redus de membri ai celor două partide tradiționale este lesne de înțeles dacă avem în vedere vexațiunile zilnice la care erau supuși din partea autorităților membrii declarați. Astfel, deși guvernul declara că „întrunirile, publicațiile, manifestele etc, întreaga activitate politică a partidelor și organizațiilor legal constituite este liberă, având dreptul să-și desfășoare activitatea politică în cadrul programului public afișat, a statutelor și al legilor”²⁴, organele Jandarmeriei îi aveau în vizor pe „reacționari”. În 9 octombrie 1946, comandantul Legiunii de Jandarmi Covurlui, maiorul M. Nicolaescu, raporta forurilor superioare: „am dat dispozițiuni să se împiedice propagandiștii opoziționiști de a șablona gardurile și zidurile pe timpul nopții, împiedicarea afișajului și perchiziționarea celor bănuiți că ar poseda armament”²⁵.

Totodată, Legiunea de Jandarmi Covurlui întocmise un tabel cu locuitorii de pe teritoriul rural al județului, „periculoși și capabili de teroare în vederea alegerilor”, care erau membri ai P.N.Ț.-Maniu și P.N.L.-Tătărescu. Tabelul conținea pe lângă datele de identificare și funcția deținută în partid și o foarte scurtă caracterizare de tipul: „recalcitrant”, „fanatic”, „capabil de acte de teroare”, „influență asupra populației”, „periculos și capabil de orice”. Tabelul conținea 120 de membri ai P.N.Ț.-Maniu și 40 de membri ai P.N.L.-Brătianu²⁶.

Pe de altă parte, nici numărul mare de aderenți ai partidelor din B.P.D. nu trebuie preluat fără spirit critic, întrucât la baza înregimentării politice în aceste formațiuni a stat, cel mai adesea, oportunismul de moment. Mulți astfel de membri nu șovăiau, în anumite momente, să-și etaleze adevăratele simpatii politice. Un astfel de caz elocvent îl reprezintă cel sesizat de Biroul Siguranței din municipiul Galați, Regionalei Frontului Plugarilor. Potrivit agenților Siguranței, „numitul Niculae Dumitrache, din

²⁴ A.N.D.J.G., fond Prefectura Județului Covurlui, dosar nr. 176/1946, f. 13.

²⁵ Idem, fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. nr. 119 bis/1946, f. 2235.

²⁶ *Ibidem*, f. 2002-2010.

comuna Slobozia Conachi, aflându-se la restaurantul Olimpic din localitate, în noaptea de 5/6 iulie 1946, pe la orele 23 a început să strige în gura mare «Trăiască Iuliu Maniu și Brătianu», la care s-au asociat toți consumatorii localului. (...) Numitul s-a legitimat cu carnetul de membru al Frontului Plugarilor și a declarat verbal că e membru al P.C.R.»²⁷.

Aportul Jandarmeriei la schițarea de către organizațiile B.P.D. a unei strategii electorale cât mai adecvate a fost considerabil. Dispunând de posturi de jandarmi în teritoriu și centralizând periodic rapoartele întocmite de șefii de post, Legiunea de Jandarmi Covurlui era în măsură să ofere o radiografie credibilă a situației politice din județ și să sugereze și mijloace de ameliorare. Într-o Dare de seamă cu privire la starea de spirit a populației rurale și atitudinea în legătură cu apropiatele alegeri, din octombrie 1946, se indica:

„Pentru canalizarea maselor pe linie democrată este nevoie a se aplica următoarele măsuri:

Din punct de vedere economic:

- să se aprovizioneze urgent populația cu cerealele necesare pentru hrană și însămânțare;
- distribuirea să se facă de organe cinstite și fără părtinire;
- să nu se mai colecteze cantități de lână de la oamenii cu oi puține căci abia le ajunge pentru îmbrăcăminte;
- cooperativele sătești să fie aprovizionate cu cele necesare poporului și să li se mai distribuie cote de bumbac.

Din punct de vedere politic:

- delegații B.P.D. ce merg în scop de propagandă să fie dintre oamenii bine pregătiți, cu putere de convingere asupra cetățenilor;
- să asculte și să rezolve diferite cereri și nevoi ale cetățenilor pentru ca aceștia să rămână convinși de grija ce li se poartă»²⁸.

Această implicare a organelor jandarmeriei în campania electorală a fost masivă și constantă pe întreaga durată a ei. Pe măsura apropierii datei alegerilor, indicațiile sosite de la Inspectoratul General al Jandarmeriei erau tot mai ferme și mai clare. Un ordin telefonic din 15 noiembrie 1946, adresat ofițerilor și trupei, menționa: „Ziua de 19 noiembrie 1946 este ziua de trezire a conștiințelor românești. Este ziua ce aduce succese democrației românești în alcătuirea viitorului parlament democrat al țării. Camarazi! Ofițeri, subofițeri și jandarmi! La 19 noiembrie să mergem să scriem cu toții în fața urnelor și să ne îndeplinim cu mândrie dreptul nostru cetățenesc conferit de Legea Electorală. Noi suntem ai poporului, să rămânem credincioși M.S. Regelui, Guvernului Dr. Petru Groza și poporului. Votați Soarele, semnul

²⁷ *Ibidem*, f. 2038.

²⁸ *Ibidem*, f. 2170.

Blocului Partidelor Democratice și semnul renașterii românești. Camarazi, urmați exemplul personal al Comandantului vostru, votând Soarele”.

Disponând de un puternic suport logistic și de sprijinul necondiționat al autorităților statului, echipele de propagandă ale B.P.D. și-au intensificat acțiunile de captare a simpatiei populației. La întrunirile convocate în comunele județului erau explicate sătenilor punctele din programul platformă al B.P.D. și erau difuzate gratuit ziarele „Vestea nouă” și „Scânteia”.

Un prilej deosebit de favorabil pentru convocarea unor mari adunări populare îl reprezenta momentul înmânării titlurilor de proprietate asupra pământului împărțit prin reforma agrară din 23 martie 1945. Aceste adunări erau transformate în mitinguri ale B.P.D., în care activiștii de partid și autoritățile elogiau realizările guvernului dr. Petru Groza și proiectele B.P.D. În 27 octombrie 1946 a fost convocată la Bujoru o mare adunare la care au participat cca. 13000 de țărani pentru a-și putea primi titlurile de proprietate. Astfel de adunări s-au desfășurat și pe 29 octombrie în comuna Foltești și pe 30 octombrie la Frumușița. La acestea a luat cuvântul și prefectul județului Covurlui, Ignat Nicolae.

Nici noul segment social inclus în lupta electorală, reprezentat de populația feminină a județului, nu a fost neglijat. Astfel, în ziua de 8 noiembrie 1946, în comuna Pechea a avut loc o întrunire a Federației Femeilor Democratice din România. Aici a vorbit Lucreția Naurescu din Galați, explicându-le femeilor despre dreptul lor de a vota și cu cine anume trebuie să voteze femeile din România. La adunare au participat și 16 muncitori și muncitoare de la Șantierul Naval Galați²⁹.

Pentru o reconstituire cât mai fidelă a atmosferei electorale a anului 1946 credem că nu lipsite de interes sunt textele manifestelor electorale care împânziseră județul Covurlui. Disponând de hârtie fără restricții, controlând tipografia și syndicate ale muncitorilor tipografi, partidele din B.P.D. (în special P.C.R. și Frontul Plugarilor) au produs o cantitate imensă de astfel de manifeste și afișe care preamăreau realizările guvernului Groza și descriau în culori roze viitorul.

Prezentarea guvernării Groza se făcea prin fluturași ce înfățișau pe o histogramă, însoțită de cifre revelatoare, progresul în diverse domenii, totul sub un titlu scris cu roșu „Din realizările guvernului Groza”. De exemplu, „Sonde săpate pentru Groza: 1944 – 2985 m; 1946 – 5400 m”, „Numărul studenților: 1943/1944 – 24101; 1945/1946 – 40393”, „Grădinițe de copii: 1942/1943 – 1697; 1945/1946 – 1920”.

Interesantă, din punct de vedere a simbolurilor vehiculate, este și retorica versificată agramat cu care B.P.D.-ul se adresa alegătorilor. Un

---

²⁹ *Ibidem*, f. 2304.

manifest imaginat sub forma unui dialog între o fetiță și mama sa inventaria în câteva strofe șchioape o suită de simboluri politice cu valoare perenă:

„Măicuță, unde sunt acum	Măicuță, cine-a împărțit
Ciocoi ce-i avem în sat?	Pământul drag la fiecare?
Au dispărut, Lenuța mea,	Tu n-ai văzut, Lenuța mea?
Căci Soarele i-a alungat.	Tot Soarele, măritul Soare.

Măicuță, unde e vătaful	Măicuță, cine-i Petru Groza
Care-l bătea cu un bici pe	Care-l slăvesc atâtea sate?
tata?	E omul ce ne poartă grija
Tot Soarele l-a alungat	Și ne-a făcut nouă dreptate.
Și fuga i-a fost doar răsplata.	

	Măicuță, el n-o să ne bată
Unde-s jandarmii ceia răi	Așa cum au făcut destui?
Ce ne călcau ogoarele	Nu draga mea, el e al nostru
Ce se-mbătau și ne băteau?	Și noi suntem cu toți ai lui.”
I-a alungat tot Soarele	

Tot în versuri se producea și ironizarea adversarilor politici. Unuia din candidații Partidului Național Liberal-Brătianu i se făcea un portret versificat deloc măgulitor, speculându-se păcatele mai vechi ale acestuia:

„Tohăneanu – Gălățeanu
Moșier de-al lui Brătianu
Acum cincisprezece ani
V-am convins ca să-mi dați bani.
Banca Noastră am fondat
Banii voștri i-am furat
Și-ntr-un colț frumos de țară
Mi-am luat o moșioară.

.....
De când cu reforma agrară
Am rămas pe drumuri iară
Ș-acum n-am decât un gând:
Un ciolan, căci sunt flămând.
Și de-aceea vă implor
Dați-mi votul, fraților!”

Semnul electoral al B.P.D., Soarele, deținea, indiscutabil, locul de frunte în lirica electorală. El era prezentat ca un panaceu al tuturor viciilor (reale, de altfel!) ale societății românești. Reproducem încă un exemplu din „innurile” electorale ale epocii:

„Dacă nu mai vreți robie
Nici război, nici sărăcie

De necazuri să scăpați
Soarele voi să-l votați!”
Se insista și pe „rezultatele” guvernării Groza, prezentate sub același semn electoral, ca o garanție că acestea nu vor fi alterate în urma alegerilor³⁰:
„E Soarele dreptății
Ce și-a ținut cuvântul
Un Soare, bade Gheorghe
Care ți-a dat pământul.

E Soarele prin care
Scăpa-vom de război.
Prin el primit-am iarăși
Ardealul înapoi.”

După această trecere în revistă a activității electorale a Blocului Partidelor Democratice, vom încerca să prezentăm modul în care partidele de opoziție, în special P.N.Ț.-Maniu și P.N.L.-Brătianu, au încercat să facă față unei campanii electorale de o duritate neobișnuită.

Întrucât convocarea unor adunări publice în care să-și facă cunoscute alegătorilor programul politic era posibilă doar pe hârtie, în practică aceste adunări fiind practic spulberate de echipe de bătauși ai B.P.D., sub privirile impasibile ale forțelor de ordine, cele două partide și-au adaptat tactica electorală la noile condiții. Principalele modalități de activitate electorală erau, potrivit unui raport al organelor de jandarmerie, următoarele:

- „-propaganda de la om la om;
- înființarea unor organizații politice (ex. P.N.Ț.-Maniu în comuna Foltești);
- întruniri în mod restrâns și tacit;
- iau parte la întrunirile B.P.D. cu scop de a le întrerupe prin comentarii contra guvernului”³¹.

Organizația P.N.Ț.-Maniu din județul Covurlui era condusă de avocatul Gică Simionescu, fost prefect pentru o scurtă perioadă după 23 august 1944, care deținea funcția de președinte al organizației, Petre Vărtosu, vicepreședinte, și secretari C. Mihăileanu și G. Stoenescu.

Comitetul de conducere al organizației județene P.N.L.-Brătianu reunea, de asemenea, o serie de personalități: Mihail Romniceanu, N. Gamulea, Ion Tohăneanu, Scarlat Rădulescu, preotul Spiru Chiculiță, dr. Constantin Paticea, G. Petrescu Dâmbovița.

³⁰ Se încerca, în special, neutralizarea afirmațiilor partidelor de opoziție conform cărora reforma agrară va fi urmată, în scurt timp, de trecerea tuturor țăranilor la colhoz.

³¹ A.N.D.J.G., fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. nr. 119 bis/1946, f. 2185.

Componenta conducerii și tradiția luptei electorale se reflectă și în conținutul manifestelor electorale, mult mai echilibrat și ponderat. Apelul la valorile tradiționale ale poporului român, la aderența acestuia față de simbolurile naționale era evident. Astfel, un manifest P.N.Ț. îndemna: „Voi, care credeți în Dumnezeu, voi, care vă iubiți Regele și Patria, voi toți care ați rămas buni români: veniți cu noi; Votați pentru Libertate, Dreptate și Credință; Votați P.N.Ț.!”³².

Dezideratele pe care organizația județeană a P.N.Ț. le propunea electoratului erau formulate astfel:

„-vrem să trăim în pace și dreaptă înțelegere cu toți marii noștri aliați și cu toate popoarele vecine, îndeosebi cu Uniunea Republicilor Sovietice; (...)

-vrem o țărănime înstărită, liberă, conștientă și luminată;

-vrem ca muncitorii de la orașe să ajungă liberi, să gândească și să simtă românește în deplină libertate să-și rostuiască dreptul la asociere pentru impunerea revendicărilor lor omenești;

-vrem să impunem industriașilor să devină sinceri colaboratori ai dezvoltării economiei naționale; (...)

-vrem ca întreg aparatul de stat, Biserica, Armata și Magistratura să fie puse în afara oricăror influențe politice;

-vrem inamovibilitatea funcționarilor; (...)

-vrem egalitate de drepturi pentru femeile române”³³.

Adaptarea discursului electoral la realitățile momentului este evidentă, iar tenta de stânga a programului partidului se spera să contrabalanseze influența comunistă³⁴. O strategie asemănătoare denotă și cuprinsul unui manifest al unui alt partid de opoziție, Partidul Social Democrat Independent (P.S.D.I.-Titel Petrescu)³⁵. Potrivit manifestului, P.S.D.I. cerea alegătorilor „muncă, disciplină, cinste”, dorea „o patrie liberă, independentă și prosperă”, obiectiv ce putea fi atins „printr-o sistematică dezvoltare industrială și agricolă și prin culturalizarea maselor populare”. Orientarea de stânga a partidului era reliefată prin afirmațiile potrivit cărora P.S.D.I. „luptă pentru tămăduirea suferințelor obștești și repararea nedreptăților sociale, prin

³² *Ibidem*, f. 1932.

³³ *Ibidem*, f. 1935.

³⁴ Pentru alte elemente semnificative ale manifestelor P.N.Ț. vezi “Cele 10 porunci ale cetățeanului român” și “Chemarea Partidului Național Țărănesc” în Ioan Scurtu (coord.), *România. Viața politică în documente. 1946*, București, 1996, p. 407 și p. 423.

³⁵ După Congresul P.S.D. din 10 martie 1946 acest partid s-a scindat, o parte, în frunte cu Lothar Rădăceanu și Ștefan Voitec, a preferat să adere la B.P.D., iar cealaltă parte, avându-l în frunte pe Constantin Titel Petrescu, a decis să meargă pe liste proprii în viitoarele alegeri, respingând orice colaborare cu comuniștii.

înfăptuirea unei alcătuirii sociale noi, care să nu mai strivească pe om sub apăsarea exploatării, punând astfel capăt mizeriei umane”³⁶.

Datorită terorii exercitate față de forțele guvernamentale, partidele din opoziție s-au limitat la propaganda de la om la om și la răspândirea unor zvonuri care discreditau guvernul în ochii populației, și mai mult decât o făcea el însuși. Arhivele mai păstrează mărturii și despre alte forme firave ale activității opoziției. Astfel, în noaptea de 7/8 septembrie 1946, în comuna Foltești, o echipă de tineri a scris pe garduri și ziduri lozinci precum „Jos Groza!”, „Înapoi, că vine Maniu după voi!”, „Foaie verde pelicanu’, vine și moșu’ Brătianu!”. De asemenea, în comuna Cudalbi a fost ținută o adunare de către șase studenți, veniți de la București din partea P.N.Ț. și P.N.L., cu un număr foarte restrâns de oameni. Studenții au luat notă de locuitorii omiși de pe listele electorale și de alte abuzuri ale autorităților locale³⁷.

Situația listelor electorale indica, fără dubiu, intenția guvernului de a manipula desfășurarea alegerilor în sensul obținerii unei victorii certe. Potrivit legii, aceste liste trebuiau afișate până la 16 septembrie și trebuiau să rămână afișate, în general la primărie, timp de 20 de zile. Legea electorală acorda dreptul de vot tuturor cetățenilor români, indiferent de sex, cu vârsta de cel puțin 21 de ani împliniți. Erau prevăzute, totodată, și o serie de „nedemnități electorale”, cu alte cuvinte, categorii de persoane care erau excluse de la dreptul de vot³⁸. Încadrarea într-o astfel de categorie ducea la neînscrierea în listele electorale și persoanele în cauză nu primeau cărți de alegător. Procedura de contestare a încadrării arbitrare era extrem de greoaie și, ca urmare, acest mijloc a fost folosit pe scară largă de comuniști pentru a-i împiedica pe adversarii notorii să se prezinte în fața urnelor. Pe lângă abuzurile privind înscrierea în listele electorale, numeroase probleme ridica acțiunea de distribuire a cărților de alegător. Președintele P.N.Ț. Covurlui, Gică Simionescu atrăgea atenția, în 20 octombrie 1946, președintelui Biroului Electoral al județului Covurlui asupra faptului că pe multe cărți de alegător

³⁶ A.N.D.J.G., fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. nr. 119 bis/1946, f. 2348.

³⁷ *Ibidem*, f. 2200.

³⁸ Potrivit Ordinului circular al M.A.I. nr. 31752/24 iulie 1946: „Sunt nedemni de a fi alegători cei condamnați ca fiind vinovați de dezastrul țării sau crime de război; cei condamnați la pierderea drepturilor politice; cei care între 6 septembrie 1940 și 23 august 1944 au îndeplinit funcții de ministru, secretar de stat, prefect de județ, prefect de poliție, primar în comune urbane; cei condamnați pentru infracțiuni din Codul Penal, printre care: infracțiuni contra pudoarei, atentat la pudoare, avortul, amenințarea; cei care au cerut să lupte ca voluntari contra Națiunilor Unite; cei care au candidat pe listele partidelor “Totul pentru țară” și “Național Creștin”, precum și membrii organelor de conducere a organizațiilor prohitleriste, de tip fascist; conducătorii Centralei Evreilor; membrii Asociațiunii româno-germane și Asociațiunii maghiaro-germane; cei epurați în temeiul legilor de purificare” – A.N.D.J.G., fond Prefectura Județului Covurlui, dosar nr. 153/1946, f. 36.

nu s-au înscris profesia, domiciliul și nici secția de votare, apărând astfel posibilitatea unor falsuri. În plus, distribuirea acestor cărți de alegător era mult întârziată, în special pentru membrii partidelor de opoziție³⁹.

Apropierea zilei de consultare a voinței electoratului, fixată la 19 noiembrie 1946⁴⁰, a produs și o precipitare a acțiunilor forțelor guvernamentale. Prin ordinul M.A.I. nr. 10088 din 4 noiembrie 1946 toate târgurile ce se țineau pe 19 noiembrie au fost suspendate. Forțele de ordine au început să-și întocmească planuri de acțiune în vederea „prevenirii oricăror tulburări în perioada alegerilor”. Reprezentanții administrației de stat au întreprins măsurile necesare în vederea desfășurării alegerilor. Cooperativa „Constructorul” din Galați a primit din partea Prefecturii comanda de a executa gherete cu câte nouă cabine precum și urnele din lemn. Au fost confecționate 55 astfel de gherete în valoare totală de 52 700 000 lei precum și 55 de urne valorând 4 400 000 lei pentru cele 52 centre de votare (probabil se dorea constituirea unor „rezerve”). Au mai fost cheltuiți 2 516 000 lei pentru 148 de plăci indicatoare spre secțiile de votare. Au fost comandate și 675 ștampile „VOTAT” și 90 de tușiere. Totalul cheltuielilor efectuate pentru desfășurarea alegerilor din 19 noiembrie 1946 în județul Covurlui s-a cifrat la 228 626 218 lei⁴¹.

Starea de spirit a locuitorilor județului Covurlui în preziua alegerilor era marcată de nemulțumiri, în special datorită faptului că existau foarte mulți cetățeni omiși de pe listele de vot. Pentru a preîntâmpina orice surpriză din partea opoziției și a anihila orice posibilitate de prevenire a fraudelor electorale, comuniștii au deplasat la secțiile de votare gărzi militare puternice, alcătuite în special din efective ale Jandarmeriei și ale diviziilor „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan”⁴². Aceste gărzi, comandate de un subofițer sau un ofițer, erau alcătuite din 12-15 soldați bine înarmați. Astfel,

³⁹ *Ibidem*, f. 45.

⁴⁰ M.O., nr. 239 bis, 15 octombrie 1946, p. 11118.

⁴¹ De exemplu, plata mesei Biroului Electoral Covurlui a costat 600 000 lei, iar al biroului electoral din comuna Pechea 200 000 lei. Salariul lunar al unui învățător debutant era de 60000 lei - A.N.D.J.G., fond Prefectura Județului Covurlui, dosar nr. 125/1946, f. 25-45.

⁴² Rolul acestor gărzi a fost deloc de neglijat în desfășurarea alegerilor. Președintele unei secții de votare din Pitești mulțumea, prin adresa nr. 389/20 nov. 1946, comandantului Diviziei „Horia, Cloșca și Crișan” pentru „priceperea și tactul cu care garda militară s-a achitat de misiunea încredințată cu prilejul alegerilor parlamentare din 19 nov. a.c.”; conform unei adrese similare, garda din comuna Cocu (Argeș) a votat integral lista B.P.D. și a deschis focul asupra „populației reacționare în număr de cca. 500 de locuitori” care intenționa să ocupe localul școlii unde era amenajată secția de votare – Arhivele Militare Române Pitești, fond Direcția Superioară Politică a Armatei, dosar nr. 330, f. 80-88.

secția de votare nr. 21, din comuna Costache Negri, era păzită de un pluton de soldați echipat cu o mitralieră adusă în noaptea de 18-19 noiembrie⁴³.

Posturile de Jandarmi au primit ordin să întocmească liste cu delegații și asistenții la secțiile de votare, în prim-planul atenției situându-se „maniștii” și „brătieniștii”. Numele persoanelor desemnate de partidele tradiționale erau însoțite de calificative precum „moale”, „rău”, „periculos”, „foarte periculos”, „fricos”.

Se manifesta, de asemenea, o grijă deosebită pentru menținerea la distanță a oricărei persoane care ar fi putut observa într-un spirit imparțial desfășurarea alegerilor. Ordinul Direcției Generale a Poliției nr. 39 205/18 nov. 1946 indica: „Nici un jandarm nu are voie a da informațiuni în legătură cu serviciul sau informații cu caracter politic reprezentanților misiunilor străine acreditate în România. Dacă aceștia vor solicita informații vor fi invitați să se adreseze delegatului local al Comisiei Aliate de Control, singurii în măsură să le dea asemenea informații. În zona alegerilor acești reprezentanți nu sunt autorizați să pătrundă”⁴⁴.

În ziua alegerilor, forțele de ordine au reprimat toate tentativele reprezentanților opoziției de a preîntâmpina falsificarea rezultatelor alegerilor. În comuna Fârțânești a fost arestat un avocat, membru P.N.Ț., sub acuzația de instigare la revoltă⁴⁵. În comuna Cudalbi, populația masată în curtea secției de votare a manifestat violent cerând deschiderea urnei întrucât se considera că a fost umplută cu voturi pro-B.P.D. înainte de a începe votarea⁴⁶. La încheierea votării existau, la nivelul județului opt persoane arestate pentru „infracțiuni la legea electorală și siguranța statului”.

Potrivit rezultatelor oficiale, în județul Covurlui au existat 107728 de alegători înscriși pe liste, numărul voturilor exprimate fiind de 91288. Au fost anulate 1161 de voturi. Repartiția celor 90157 voturi valide a fost următoarea: B.P.D. cu 62578 voturi obținea 5 mandate (din totalul de șase câte reveneau județului), P.N.Ț.-Maniu cu 11135 voturi, nici un mandat, P.N.L.-Brătianu, cu 11472 voturi, obținea un mandat, Partidul Țărănesc Democrat-Lupu cu 2141 voturi, nici un mandat și P.S.D.I. cu 860 de voturi, nici un mandat⁴⁷.

După încheierea alegerilor, reprezentanți ai partidelor de opoziție, încrezători încă în legile statului, au început să colecteze cărți de alegător de la locuitorii care fuseseră împiedicați să voteze de elementele pro-

⁴³ A.N.D.J.G., fond Prefectura Județului Covurlui, dosar nr. 125, f. 63.

⁴⁴ idem, fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. 119bis/1946, f. 2445.

⁴⁵ Ioan Scurtu (coord.), *România. Viața politică în documente.1946*, București, 1996, p. 479.

⁴⁶ A.N.D.J.G., fond Legiunea de Jandarmi Covurlui, dosar nr. 119bis/1946, f. 2491.

⁴⁷ Ioan Scurtu (coord.), *România. Viața politică în documente.1946*, București, 1996, p. 504-505.

guvernamentale locale. Astfel de acțiuni au demarat, din inițiativa avocatului Aurel Dragomir (P.N.Ț.) și a doctorului Patca (P.N.L.), în Fârțânești, Scânteiești, Ijdileni și alte localități ale județului. Au fost întocmite tabele cu toți cei împiedicați de a-și exercita dreptul de vot pentru a fi anexate contestației înaintată Biroului Electoral de la Parchetul Tribunalului Covurlui. Desigur că o astfel de acțiune nu putea scăpa atenției organelor polițienești. Nota informativă nr. 7705/ 30 nov. 1946 a Biroului de Siguranță, referindu-se la activitatea celor doi lideri locali, arăta că aceasta „constituind o provocare în contra guvernului, am ordonat urmărirea acestor elemente cărora li se dresează acte de trimitere în judecată”.

Desigur că orice tentativă de contestare a rezultatelor alegerilor a fost zadarnică, iar mesajul regelui de deschidere a lucrărilor noului parlament, de la 1 decembrie 1946, a consfințit triumful total al partidului comunist. Ca un epilog al inegalei și ilegalei confruntări electorale din anul 1946, în orașul Galați au fost lipite și răspândite, în noaptea de 15/16 decembrie 1946, manifeste ale P.N.L.-Brătianu cu următorul conținut: „Români! În numele P.N.L. țin să mulțumesc din suflet tuturor celor ce și-au făcut cu atâta dârzenie și patriotism datoria lor cetățenească în ziua alegerilor. Dacă rezultatul oficial anunțat de Guvern nu oglindește decât în mică parte adevărata și întreaga voință a poporului, aceasta se datorește numai măsluirii votului cetățenilor. Această necinstită acțiune a organelor guvernului nu trebuie să frângă hotărârea noastră de a duce mai departe lupta pentru Țară și Rege (...) Înainte, deci, fără șovăire, pentru biruirea Adevărului și a Dreptății! Președintele P.N.L. Covurlui, Mihail Romniceanu”⁴⁸.

Triumful forțelor comuniste în alegerile din noiembrie 1946, prin falsificarea grosolană a rezultatelor, a marcat debutul comunizării României la adăpostul legitimității oferite de „alegeri libere”. „Reprezentanți ai poporului”, comuniștii s-au instalat solid la conducerea țării și au zdrobit fără nici un scrupul și cele mai firave forme de rezistență în anii care au urmat.

Am încercat, prin prezentul demers, să redăm, în măsura în care sursele arhivistice ne-au permis, atmosfera în care cetățenii județului Covurlui au trăit anul electoral 1946. Am căutat să reconstituim „culoarea” specifică epocii și să evidențiem mijloacele și metodele utilizate de o minoritate cu o orientare ideologică totalitară în lupta pentru acapararea puterii politice în stat. Considerăm că prezentarea unor aspecte de istorie locală este în măsură să contribuie la reconstituirea nuanțată a uriașului puzzle al anilor 1944-1947, ani decisivi pentru evoluția României în următoarele patru decenii.

București

⁴⁸ A.N.D.J.G., fond Prefectura Județului Covurlui, dosar nr.153/1946, f. 86.